

Charakteristika vyučovacího předmětu občanská výchova (ŠVP)
(nižší stupeň osmiletého gymnázia - prima až kvarta)

- obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět občanská výchova zahrnuje obsah vzdělávací oblasti **Výchova k občanství**.

Předmět občanská výchova je vyučován v primě s **dvouhodinovou dotací**, v sekundě až kvartě s jednohodinovou dotací. V primě je kladen důraz na realizaci průřezového tématu Mediální výchova (jedna hodina za 14 dní) a **Osobnostní a sociální výchova (zařazení ve formě třídnických hodin - jedna hodina za 14 dní)**.

Doporučenou učebnicí je Občanská výchova (s blokem Rodinná výchova) pro základní školy a příslušné ročníky nižšího gymnázia, nakladatelství Fraus, Plzeň.

Učebnicí pro předmět mediální je Rozumět médiím, základy mediální výchovy pro učitele, autorů Marka Mičienky a Jana Mindráky a kol., Partners Czech 2006 ve spolupráci s Centrem pro mediální studia CEMES UK FSV. v dalších předmětech, zejména v dějepisu, zeměpisu, biologii a v cizích jazycích.

V rámci RVP ZV jsou v tomto předmětu realizovány i některé tematické okruhy průřezových témat Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Do výuky jsou integrovány následující tematické okruhy vzdělávací oblasti **Výchova ke zdraví: vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, hodnota a podpora zdraví, osobnostní a sociální rozvoj**, který se vyučuje ve všech ročnících NG. V sekundě, tercii a kvartě je integrován tematický okruh Svět práce ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a implementovány standardy Finanční gramotnosti.

1.6. 2018

Vyučovací předmět : občanská výchova (2 hodiny týdně, 66 hodin ročně)

Ročník : prima

Mediální výchova (jedna hodina za 14 dní) a **Osobnostní a sociální výchova** (zařazení ve formě třídnických hodin - jedna hodina za 14 dní).

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>Člověk jako jedinec</p> <p>žák</p> <p>➤ posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p>	<p>využívá svých vlastností k posouzení správného denního režimu a vhodně stráveného volného času s následným využitím pro výkon</p>	<p>Osobní rozvoj</p> <p>životní plány a cíle, životní perspektiva, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji, adaptace na životní změny sebezměna</p>	<p>Sebepoznání a sebepojetí (OSV)</p> <p>/beseda/</p>	<p>tělesná výchova</p>
<p>➤ rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</p>	<p>vysvětlí na základě zkušeností, co je domov, vlast informuje o zajímavých a památných místech</p> <p>vysvětlí důležitost státních svátků a významných dnů s projevem</p>	<p>Naše vlast</p> <p>pojem vlasti a vlastenectví, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo státní svátky a významné dny významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny</p>	<p>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (VDO)</p> <p>/referáty/</p>	<p>dějepis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	tolerance k státnosti jiných zemí uvede příklady, co proslavilo náš stát			
<p>➤ zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje</p>	navrhne řešení problematiky vandalismu na základě získaných informací o důležitých institucích, zajímavých a památných místech, poznáním místních tradic	<p>Naše obec, region, kraj důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku</p>	<p>Občan, občanská společnost a stát (VDO)</p> <p>Lidské vztahy (MkV)</p> <p>/třídní desatero v boji proti vandalismu - skupinový projekt/</p>	
<p>Stát a právo ➤ rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p>	vyjmenuje instituce a organizace se zaměřením na obecní zastupitelstvo uvede příklady odborů na městském úřadě	<p>Státní správa a samospráva orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly</p>	<p>Občanská společnost a škola (VDO)</p> <p>/hra-volba zástupce školního parlamentu/</p> <p>Občan, občanská společnost a stát (VDO) /beseda/</p>	biologie
<p>Výchova ke zdraví ➤ vysvětlí</p>	vyjmenuje a na příkladech vysvětlí funkce	<p>Rizika ohrožující zdraví a jejich</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>role členů rodiny, komunity /rodiny, třídy, spolku/ a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu /vrstevnická komunita, rodinné prostředí / z hlediska prospěšnost i zdraví</p>	<p>rodiny vyjmenuje základní formy náhradní rodinné péče uvede stručnou charakteristiku forem CAN</p>	<p>prevence Ochrana člověka za mimořádných a rizikových situací skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné formy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí komunikace se službami odborné pomoci bezpečné chování - komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích</p>		
<p>➤ respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery;</p>	<p>přijímá pravidla komunikace s možností asertivních změn</p>	<p>Vztahy mezi lidmi a formy soužití vztahy ve dvojici – kamarádství,</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství /v rodině, komunitě/		přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek		
➤ respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství /v rodině, komunitě/				
Mediální výchova ➤ kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě - rozlišování bulvárních prvků ve sdělení od informativních a společensky		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		významných - hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením		
➤ interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		- rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů jako reprezentace reality - identifikace zjednodušení mediovaných sdělení (ve zpravodajství, reklamě, zábavě)		
➤ stavba mediálních sdělení		- příklady pravidelnosti v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství - příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení (např. časopisy pro dospívající)		
➤ fungování a vliv médií ve společnosti		- organizování a působení médií ve společnosti - faktory ovlivňující média, vlivy a jejich chování, financování médií		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>➤ Náplň třídnických hodin (co všechno se může třídní učitel učinit pro správné vedení třídy)</p>	<p>a) podpora koheze třídy :</p> <ul style="list-style-type: none"> - navození pozitivních vztahů mezi dětmi; - upevnění pocitů sounáležitosti s třídou u jednotlivých dětí; - zvýšení koheze mezi dětmi, hlavně kohezní a kooperativní hry; - profilování dané třídy v rámci školy; 		<p>(OSV) Poznávání lidí Mezilidské vztahy</p>	
	<p>b) podpora žádoucích hodnot třídy a její profilace :</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora základních životních hodnot u jednotlivých dětí; - stanovení hodnot dané třídy; - podpora komunikačních rámců přijatých třídou a učitelem; - prezentace profilace třídy; 		Kooperace a kompetice	
	<p>c) podpora komunikačních dovedností :</p> <ul style="list-style-type: none"> - stanovení a přijetí komunikačních pravidel; - trénování tolerance a akceptace sebe i 		Komunikace	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	druhých; - nácvik empatie; - nácvik řešení problémů - aplikování v přímém životě třídy; - respektování demokracie;			
	d) prevence sociálně patologických jevů : - práce s rizikovými faktory; - nácvik alternativních forem chování pro náročné kritické situace;		Psychohygiena	
	e) podpora vztahů mezi třídním učitelem a třídou : - potlačení role pedagoga a upřednostnění role leadera třídy; - zprůhlednění žádoucích osobních postojů třídního učitele; - trénink vzájemné empatie mezi třídním učitelem a třídou; - iniciování rodičů dětí ke spolupráci s třídním učitelem;		Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
	f) možnosti			

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<p>intervence třídního učitele ve třídě :</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní diagnostika klimatu školní třídy; - zadání screeningového dotazníku a diskuze nad výsledky s dětmi; - diskuse nad výsledky s dalšími pedagogy (i těmi, kteří ve třídě neučí); - přizvání dalšího odborníka (psychologa, etopeda) k řešení situace, spolupráce s PPP a dalšími možnými institucemi; - nácvik různých technik, dotazníků, her; - základní intervenční třídnická hodina (nácvik); - zapojení žákovské samosprávy do řešení; - zařazení skrytého vrstevnického programu (dle dr. Martincové) - technika řešení problémových vztahových situací 			

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<p>skupinovou formou (dle Michala Bálinta)</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitorovací systém problémových projevů chování (dle .... - zařazení mimořádných mimoškolních akcí; 			
	<p>g) metodika sociálně psychologického výcviku - vedení skupinového sezení s dětmi :</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizovaná skupinová sezení dětí s vyučujícím, stanovení jasných pravidel - využívají prožitek jako základní formativní prvek, hry s psychologickým obsahem (psychohry) - co nejcivilnější prostory - pocit zabydlování - sedíme v kruhu - doporučená doba trvání - minimálně 45 minut - motivace (proč?) - tři etapy - 1) rozechřívací hra (nálet, 		Kreativita	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<p><i>rozehřívací symboly, padající koště, kompot ,kuličkové ložisko, molekuly, místa si vymění ti ...)</i></p> <p>2) hlavní tematická hra :</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávací hry a sebepoznávací hry (<i>srdce, face to face, erb, Q technika, moje slzy, strom mojí radosti, tričko, aktuální symbol, moje emoční zázemí, mřížka, osa života, index štěstí, první dojem, já jsem výjimečný, indiánské jméno ...)</i> - komunikační hry (<i>žádost o asyl, operace srdce, korzo a diplom ...)</i> - hry na podporu sebevědomí (<i>koláče, obláčky ...)</i> - kohezní hry (<i>soudržnost - koláče, společný dům, symboly třídy, chci se Ti podobat, pod stromeček Ti dávám ...)</i> - kooperativní hry (<i>ruka, rozstříhané obrazce, co mu udělá největší</i> 			

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<i>radost</i> 3 etapy - motivování a vysvětlení zadání - samostatná činnost dětí - vytěžení z psychohry 3) shrnovací závěrečné kolečko - umožnit dětem pohovořit o tom , co jim sezení přineslo.			

Učebnice a literatura : Občanská výchova s blokem Rodinná výchov pro 6. ročník základní školy a pro primu víceletého gymnázia, Fraus

Vyučovací předmět : občanská výchova

Ročník : sekunda, 33 hodiny ročně, 1 hodina týdně

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>Člověk ve společnosti</p> <p>žák</p> <p>➤ objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání</p>	<p>vysvětlí význam státních symbolů</p>	<p>Naše vlast Obrana vlasti státní symboly, státní suverenita a subjektivita</p>		
<p>➤ rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</p>	<p>respektuje jiné národy a národnosti</p>	<p>Naše vlast Obrana vlasti vlast, vlastenectví Zásady lidského soužití morálka, mravnost pravidla chování</p>		
<p>➤ zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají</p>	<p>orientuje se v nabídce kulturních institucí posoudí nebezpečí při působení masmédií a masové kultury na člověka</p>	<p>Kulturní život důležité instituce masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia kulturní hodnoty rozmanitost kulturních projevů</p>	<p>Fungování a vliv médií ve společnosti (MV) /prezentace večerních zpráv z TV/</p>	
<p>➤ objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní</p>	<p>respektuje odlišné názory a zájmy lidí a rozpozná netolerantní</p>	<p>Vztahy mezi lidmi mezilidská komunikace, problémy lidské</p>	<p>Lidské vztahy Etnický původ (MkV) /práva a svobody</p>	<p>zeměpis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoj k menšinám	projevy chování uplatňuje vhodné způsoby chování v rozmanitých životních situacích	nesnášenlivosti, konflikty v mezilidských vztazích	občana - tvorba listiny dle předlohy - skupinová práce/	
Stát a hospodářství <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví a uvede jejich příklady ➤ objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání 	vysvětlí pojmy- vlastnictví, majetek a zvláštnosti v zacházení s veřejným a soukromým vlastnictvím využívá různých způsobů ochrany majetku a vlastnictví	Majetek, vlastnictví formy vlastnictví hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana hospodaření s majetkem a různými formami vlastnictví		
Stát a právo <ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství ➤ dodržuje právní ustanovení, 	orientuje se v právní úpravě důležitých vztahů, objasní důležitost jejich dodržování a uvede příklady trestů v případě protiprávní	Právo v každodenním životě význam právních vztahů důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající styk s úřady Protiprávní jednání druhy a postihy		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>kteřá se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</p> <p>➤ provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci</p>	ho jednání	<p>protiprávních o jednání, trestní postižitelnost</p> <p>Dopravní výchova</p> <p>porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví</p>		
<p>➤ vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p>	popíše možnosti občanů při ovlivňování života ve společnosti	<p>Principy demokracie</p> <p>význam a formy voleb do zastupitelstev, politický pluralismus</p>	<p>Formy participace občanů v politickém životě (VDO)</p> <p>/třídní volby/</p>	
<p>Mezinárodní vztahy, globální svět</p> <p>➤ uvede příklady některých</p>	vysvětlí pojem globalizace, vyjmenuje některé globální	<p>Globalizace</p> <p>klady, zápory, projevy globalizace významné</p>	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	zeměpis

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory</p> <p>➤ uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>➤ objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</p>	<p>problémy současnosti vytváří si postoj ke globálním problémům a navrhne způsoby jejich řešení</p>	<p>globální problémy, způsob jejich řešení</p>	<p>(EV)</p> <p>/Den Zeměskupinový projekt/</p>	
<p>Výchova ke zdraví</p> <p>➤ dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého</p>	<p>reaguje adekvátně na rozmanité situace předložené učitelem</p>	<p>Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</p> <p>Ochrana člověka za rizikových a mimořádných událostí</p> <p>autodestruktivní závislosti - zdravotní a sociální rizika zneužívání</p>		<p>Biologie</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>člověka,</p> <p>➤ uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>		<p>návykových látek, patologickéh o hráčství, práce s počítačem; návykové látky /bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu/</p> <p>Osobnostní a sociální rozvoj psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnutí stresu, hledání pomoci při problémech</p>		
<p>➤ vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p> <p>➤ posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti</p>	<p>na základě získaných informací vyjádří vlastní názor ve společenství vrstevníků a přijímá názor druhého</p>	<p>Osobnostní a sociální rozvoj mezilidské vztahy, komunikace a kooperace –respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
za vlastní zdraví i zdraví druhých a vvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví		naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích sebezpoznání a sebezpojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebezpojetí		
➤ orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	specifikuje některé profese a charakterizuje pracovní činnosti, prostředky a objekty	Trh práce <ul style="list-style-type: none"> povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností 		
	- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení - na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - popíše vliv	Finanční gramotnost Peníze – nakládání s penězi - tvorba ceny - inflace - boj s korupcí		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	inflace na hodnotu peněz			

Učebnice a literatura : Občanská výchova s blokem Rodinná výchov pro 7. ročník základní školy a pro sekundu víceletého gymnázia, Fraus

Vyučovací předmět : občanská výchova

Ročník : tercie, 33 hodiny ročně, 1 hodina týdně

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>Člověk ve společnosti žák</p> <p>➤ zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení</p>	<p>brání se nepříznivým vlivům /nebezpečí návykových látek, závislostí/, ohrožení života a zdraví</p> <p>rozpozná negativní vlivy při komunikaci s lidmi /týrání, šikana, sexuální zneužívání/</p>	<p>Lidská setkání</p> <p>přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi</p>	<p>Poznávání lidí</p> <p>Mezilidské vztahy (OSV)</p> <p>/společný večerní program na LVVZ/</p>	<p>tělesná výchova - LVVZ</p>
<p>➤ uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p>	<p>zvládá komunikaci s handicapovanými lidmi</p>	<p>lidská solidarita pomoc lidem v nouzi</p> <p>Zásady lidského soužití</p> <p>morálka a mravnost pravidla chování</p>	<p>Komunikace (OSV)</p> <p>/hry-komunikace s postiženými jedinci/</p>	
<p>➤ rozpoznává netolerantní, rasistické,</p>	<p>orientuje se v základních pojmech</p>	<p>Lidská setkání</p> <p>lidská solidarita rovnost a</p>	<p>Řešení problémů a rozhodovací</p>	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p>	<p>/rasismus, xenofobie, extremismus/ uplatňuje asertivitu při řešení náročných životních situací</p>	<p>nerovnost přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi</p> <p>Vztahy mezi lidmi konflikty v mezilidských vztazích problémy lidské nesnášenlivosti</p>	<p>dovednosti (OSV)</p> <p>/prezentace ukázek z médií/</p>	
<p>Člověk jako jedinec ➤ objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p>	<p>porozumí pojmům /sebepojetí, vnímání/ posoudí své schopnosti, dovednosti a využívá je při rozhodování</p>	<p>Vnitřní svět člověka vnímání, prožívání, poznání a posuzování skutečnosti, sebe i jiných lidí sebehodnocení- stereotypy v posuzování druhých lidí</p> <p>Podobnost a odlišnost lidí projevy chování, rozdíly v prožívání a myšlení, jednání osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter</p>	<p>Sebepoznání a sebepojetí (OSV)</p> <p>/pracovní list - moje schopnosti, vlastnosti/</p>	<p>tělesná výchova</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		vrozené předpoklady, osobní potenciál		
<p>➤ rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p>	posoudí závažnost záporných vlastností a dokáže je v případě potřeby korigovat	Vnitřní svět člověka sebehodnocení systém osobních hodnot		
<p>➤ popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p>	vyjádří své představy o vlastní budoucnosti	Osobní rozvoj adaptace na životní změny, sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji životní cíle a plány, životní perspektiva		
<p>Stát a hospodářství ➤ rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých</p>	posoudí důležitost příjmů státního rozpočtu vyhledá aktuální informace o sociálních dávkách a příspěvcích	Finanční gramotnost Peníze rozpočet státu význam daní		zeměpis

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané				
➤ rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	podílí se na vytvoření fiktivní firmy v součinnosti výroby, obchodu a služeb	Výroba, obchod, služby jejich funkce a návaznost		
➤ dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým a svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi	<ul style="list-style-type: none"> • přiměřeně zachází s vlastními penězi • vyjmenuje formy placení 	Peníze funkce, podoby peněz, formy placení		Matematika
➤ na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu	<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v principech tržního hospodářství a vytváří si zkušenosti při 	Principy tržního hospodářství nabídka, poptávka, trh, podstata		zeměpis <u>květen</u>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
fungování trhu	používání některých forem placení	fungování trhu, nejčastější právní formy podnikání		
Svět práce ➤ orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	<ul style="list-style-type: none"> specifikuje nejčastější formy podnikání 	Podnikání druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání		
➤ posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	<ul style="list-style-type: none"> absolvováním testu schopností a osobnostního dotazníku posoudí své možnosti při volbě povolání 	Volba profesní orientace základní principy sebepoznání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace Trh práce požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní	Komunikace (OSV) /řešení modelových situací/	
Výchova ke zdraví ➤ v souvislosti	<ul style="list-style-type: none"> vytvoří si hodnotový žebříček a na 	Změny v životě člověka a jejich reflexe		biologie

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>se zdravím, etikou a morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za odpovědné sexuální chování</p> <p>➤ uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačním i a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</p> <p>➤ optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p>	<p>základě prožitých životních situací aktuálně reaguje změnou hodnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímá vliv tělesných a duševních vlastností při jednání a chování lidí 	<p>Sexuální a rodinná výchova</p> <p>sexuální dospívání a reprodukční zdraví předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity</p> <p>dětství, puberta, dospívání - tělesné, duševní a společenské změny</p> <p>Zdravý způsob života a péče o zdraví</p> <p>ochrana před přenosnými i nepřenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy – bezpečné způsoby chování/nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy/; preventivní</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		a lékařská péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů /úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě/		
<p>➤ dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zodpovědně přistupuje ke svému zdraví osvojením zdravých stravovacích návyků 	<p>Hodnota a podpora zdraví celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie /Maslowova teorie/</p>		
<p>➤ vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uvědomuje si důležitost uspokojování svých potřeb na udržování tělesného a duševního zdraví 	<p>Zdravý způsob života a péče o zdraví režim dne tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, intimní a duševní</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví		<p>hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví</p> <p>Osobnostní a sociální rozvoj morální rozvoj –nácvik zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování</p>		
	<p>- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů</p> <p>- objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu</p> <p>- vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv Spotřebitele</p>	<p>Finanční gramotnost Hospodaření domácnosti</p> <p>- rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti</p> <p>- základní práva spotřebitelů</p> <p>- boj s korupcí</p>		

Učebnice a literatura : Občanská výchova s blokem Rodinná výchova pro 8. ročník základní školy a pro tercii víceletého gymnázia, Fraus

Vyučovací předmět : občanská výchova

Ročník : kvarta, 33 hodiny ročně, 1 hodina týdně

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
Stát a právo žák ➤ rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	rozliší demokratické a nedemokratické formy vlády vysvětlí rozdíl mezi monarchií a republikou /parlamentní a prezidentskou/ a uvede příklady stručně charakterizuje stát unitární, federaci a konfederaci a uvede příklady	Právní základy státu Obrana vlasti znaky státu typy a formy státu státní suverenita a subjektivita státní občanství ČR	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (VDO) /volba formy vlády v rámci třídy – hra/	dějepis zeměpis
➤ rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	zdůvodní rozdělení státní moci v ČR charakterizuje moc zákonodárskou, výkonnou a soudní a vymezí propojenost tří složek uvede ministerstva	Ústava ČR složky státní moci, jejich orgány a instituce Státní správa a	Občanská společnost a škola Formy participace občanů v politickém životě (VDO) /volba třídní samosprávy –hra/	dějepis zeměpis

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<p>a příklady jejich úkolů popíše postup při prezidentských volbách a uvede pravomoci prezidenta ČR</p> <p>v případě potřeby využívá znalostí o odborech na obecním úřadě</p> <p>vysvětlí, jak se může občan podílet na správě obce</p>	<p>samospráva</p> <p>obecní úřad</p> <p>uspořádání obecního úřadu</p> <p>účast občanů na životě a správě obce</p> <p>podmínky členství v zastupitelstvu</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady ➤ rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů 	<p>posoudí na rozmanitých situacích protiprávní jednání /přestupek, trestný čin/ a uvede možnosti spolupráce orgánů právní ochrany při odhalování trestných činů</p>	<p>Právní řád ČR</p> <p>význam a funkce právního řádu</p> <p>orgány právní ochrany občanů</p> <p>soustava soudů</p> <p>právní norma, předpis, publikování právních předpisů</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní výhody 	<p>posoudí pozitivita</p>	<p>Principy demokracie</p>	<p>Principy demokracie</p>	<p>dějepis zeměpis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>➤ přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p>	<p>uplatňování demokracie v praxi</p> <p>objasní funkci Ústavy ČR</p>	<p>znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu</p> <p>zastupitelská a přímá demokracie</p> <p>politický pluralismus</p> <p>sociální dialog a jeho význam</p> <p>význam a formy voleb do zastupitelstva</p> <p>Právní základy našeho státu</p> <p>Ústava ČR</p> <p>Listina práv a svobod ČR</p> <p>Lidská práva</p> <p>základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana</p> <p>úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech</p> <p>poškození lidských práv, šikana, diskriminace</p>	<p>jako formy vlády a způsobu rozhodování (VDO)</p> <p>/volba třídní samosprávy – hra/</p> <p>Občan, občanská společnost a stát</p> <p>Občanská společnost a škola - žákovská samospráva (VDO)</p> <p>/volba třídní samosprávy – hra/</p>	
<p>➤ vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou</p>	<p>vyjmenuje prvky voleb a vysvětlí význam voleb</p> <p>rozlišuje pravidla voleb do</p>	<p>Principy demokracie</p> <p>význam a formy voleb</p> <p>politický pluralismus</p> <p>politické strany a opozice</p>	<p>Formy participace občanů v politickém životě (VDO)</p> <p>/skupinový</p>	<p>dějepis</p> <p>zeměpis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	parlamentu, do obecního a krajského zastupitelství a do Evropského parlamentu orientuje se v programu hlavních politických stran v ČR		projekt – založení politické strany/	
Člověk ve společnosti ➤ posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	uvede příklady zájmových organizací, občanských sdružení a hnutí a vysvětlí jejich vliv	Formy sdružování občanů význam a vliv zájmových organizací, občanských iniciativ a hnutí Zásady lidského soužití dělba práce a činností výhody spolupráce lidí Naše škola život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy vklad vzdělání pro život		
➤ kriticky přistupuje k mediálním	porovnává informace o dění ve	Kulturní život prostředky masové		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	společnosti z rozmanitých médií a vytváří si svůj kritický postoj	komunikace, masmédia		
<p>Mezinárodní vztahy, globální svět</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování ➤ uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy ➤ uvede příklady mezinárodních o terorismu a zaujme vlastní 	<p>uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU</p> <p>rozlišuje specifický význam mezinárodních organizací a společenství a uvede možnosti řešení mezinárodního terorismu prostřednictvím těchto organizací a společenství</p>	<p>Evropská integrace podstata, význam, výhody EU a ČR</p> <p>Mezinárodní spolupráce ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody</p> <p>významné mezinárodní organizace /RE, NATO, OSN/</p>	<p>Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané (VMEGS)</p> <p>/modelové situace – uplatňování práv a svobod občana v rámci EU/</p>	zeměpis dějepis

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
postoj ke způsobům jeho potírání				
Svět práce využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	uplatňuje získané profesní informace a využívá výsledků z testů schopností a osobnostního dotazníku při vyhledávání vhodného povolání /Úřad práce/	Volba profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb Možnosti vzdělávání náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby		
➤ prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	vlastní prezentací v modelové situaci prokáže připravenost vstoupit na trh práce v regionu /osobní dokumentace/ orientuje se v problémech	Trh práce rovnost příležitostí na trhu práce Zaměstnání pracovní příležitosti v obci /regionu/, způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	nezaměstnanosti	zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatel		
Výchova ke zdraví ➤ usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	důrazně odmítá nátlaky okolí k užití návykových látek asertivními způsoby komunikace	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence Ochrana člověka za rizikových a mimořádných událostí autodestruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství		
➤ vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a	využívá svých znalostí, dovedností, zkušeností před manipulací druhých lidí /médiá, sekty/	Osobnostní a sociální rozvoj seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
agresi		<p>osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení</p> <p>Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</p> <p>manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt</p> <p>ochrana člověka za mimořádných událostí – živelné pohromy, terorismus</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) - uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (úvěry, splátkový prodej, leasing) - vysvětlí význam úroku placeného a přijatého - uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít 	<p>Finanční gramotnost</p> <p>Finanční produkty</p> <ul style="list-style-type: none"> - služby bank, aktivní a pasivní operace - produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků - pojištění - úročení - boj s korupcí 		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy

Učebnice a literatura : Občanská výchova s blokem Rodinná výchova pro 8. ročník základní školy a pro tercii víceletého gymnázia, Fraus